

„Jaz? Prav nič, gospod; jaz mu ne delam napotja. Seveda, vsega tudi ne morem mirno požreti, in če me zmerja, no, potem ga zmerjam tudi jaz. Gospod, samo on je kriv; če bi bil on drugačen, drugačna bi bila tudi jaz.“

Gospod župnik je takoj uganil, kje ta mladi parček čevljev žuli, pa se je delal, kakor bi bil popolnoma prepričan o Lizini nedolžnosti, in pravi: Vsekakor, Liza, je težko tako živeti, toda povej mi, kako ti morem pomagati? Saj jaz ne morem drugače narediti.“

„O da, gospod župnik“, odgovori naglo Liza in pri tem se ji vesolja zasvetijo oči, ker vidi, da je župnik na njeni strani; „pokličite ga enkrat k sebi in ga dobro ozmerjajte; čim huje, tem bolje.“

„Prava ljubezen ne govori iz te ženske; ž njo seveda ni dobro črešenj zobati, a jo bomo že ozdravili.“ Tako si misli župnik, ne reče pa ničesar.

„Veš kaj, Liza, mislim, da zmerjanje ni vedno najboljšo sredstvo, s katerim bi naredili grobe ljudi zopet prijazne; največkrat gre boljše z lepimi besedami.“

„Gospod župnik, pri njem ni vredna dobra beseda niti počenega groša; pomagalo bo le, če mu enkrat dobro izprašate vest.“

„Misliš? Kaj pa, če bi jaz vedel za kakšno drugo sredstvo?“

„No, če mislite, gospod župnik, mi je tudi prav.“

„Liza, povej mi odkritosrčno: Ali delaš v resnici resno na to, da bi živela v miru skupaj?“

„O gospod, kako vesela bi bila, če bi bil enkrat mir v hiši!“

„Liza, glej, za to imam neko sredstvo, ki bo gotovo pomagalo tudi brez zmerjanja. Ti mi moraš obljubiti, da boš natanko vse storila tako, kakor ti bom rekel, če ne, ti ga sploh ne dam.“

„Gospod župnik, prosim lepo, dajte mi, storim vse.“

Župnik gre v sosednjo sobo in pride čez par minut z nekim listkom v roki nazaj. „Poglej sem“, ji pravi, „tu na listku stoji čarovniške besede.“ Liza se začudi, kajti da je gospod župnik čarovnik ali nekaj takega, bi si ne bila mislila. Toda gospod župnik je resen; „ti sicer ne razumeš, kar je napisano“, ji pravi, „a nič ne de. Glasi se tako-le: Apel adeseb opel osem edjan, — aduh adeseb ap idor tepoz odul odeseb! To se nauči popolnoma natanko iz glave, in kadar bo mož zopet grob in te bo zmerjal, izgovori takoj trikrat natihoma ta izrek počasi in razločno. Ali me razumeš?“

„Da, gospod župnik.“

„Toda glavna reč pravzaprav še-le pride: Dokler ne boš trikrat izgovorila tega izreka, ne smeš reči nobene besede, niti ene, ker sicer izgubi na mestu vso čarovno moč. Če boš pa vse tako natanko naredila, kakor sem ti rekel, boš videla, kako čudovito pomaga. Torej, ali zdaj veš, kaj imaš storiti?“

„Da, častiti gospod.“ Komaj je čakala, da bi dobila brž to coprnijo v roke.

„Ali boš pa res vse natanko storila?“

„Da, gospod župnik.“ Z obema rokama je segla po listku, ki ga ji je dal župnik, pozdravila in hitro zletela skozi vrata. Komaj je bila na prostem, se je že začela učiti Apel ad-ad-es-es-eb opel... in potem celo pot do doma.

III.

Svet mir se je vrnil v hišico pri potoku. Prijazna tihota obema kraji, koder se je prel ob vsaki uri podnevi in ponoči razlegal krik in robot po okoli. Zene v sosesčini so stikale glave skupaj in ugibale na vse strani, da bi zvedele, kaj je prineslo zopet mir hišici ob potoku, a niso mogle uganiti. Da, kdo bi si pa mogel misliti kaj tako nezaslišanega, da je župnik ta dva zakonska — zacopral.

In vendar je tako. Pravo čudežno sredstvo ta čarovniški izrek! Če bi se ne bilo res zgodilo, bi človek ne mogel verjeti. Najprvo je zacopral njo in potem njega. — Ko je namreč prišla Liza od župnika domov, je kričal France nad njo: „Kje si bila zdaj? Iščem te že po celi hiši. Zakaj nič ne poveš, kam greš?“

„Ker nočem. Ali misli milostni gospod, da ga bom vsakikrat prosila za dovoljenje?“ Že je hotela na ta način zbadljivo govoriti, ko se spomni coprniskega izreka. Apel adeseb opel osem... Ko je izgovorila trikrat, bi bila že lahko povedala, kar je mislila, a tedaj se je bila jeza že izkadila; zato ga je prijazno vprašala: „Ali me za kaj rabiš?“

„Pomagaj mi zmetati deteljo, potem lahko greš, kamor hočeš.“ Ona ga je začudeno gledala. Res je tako, kakor je župnik rekel. Coprnija ima velikansko moč.

„Že zopet nimaš o pravem času skuhanega“, je zarentačil France, ko je prišel o pravem času s polja domov in je juha še stala v peči.

„In ti si že zopet tukaj, stari grobjan.“ Že ji je ležalo na jeziku, da bi mu tako zasolila nazaj, a v tem trenutku se je spomnila, kaj ji je storiti. Zopet je enkrat, dvakrat, trikrat ponovila Apel adeseb opel... „Vsedi se tukaj nekoliko, bo takoj gotovo; danes mi je nerado gorelo, zato ni tako hitro, kakor bi moralo biti.“

„A tako, no, seveda, potem pa ne moreš nič za to“, je rekel opravičevaje.

To ima pa res coprnisko moč. „Seveda tako študiran gospod že ve nekaj“, si misli Liza.

„Žganci so zopet premalo osoljeni. Človeka mora zgrabiti jeza, ko mu postaviš tako jed na mizo.“ Nato je vrgel France žlico po mizi, da je zazvenelo.

Rdečica je stopila ženi na obraz od jeze. „Le pusti jih, če ti niso prav, in jutri si jih skuhaj sam, ti zbirljiv kljun, ti...“ — je hotela reči. V tem trenutku se pa spomni, da ga mora zacopirati. Brž začne govoriti: „Apel adeseb...“, med tem pa se sama

prepriča, da žganci res niso dobri in pravi popolnoma mirno: „Le pusti jih in pomiri se; jutri bodo zopet boljši. Za dapes mi moraš že odpustiti.“

In res! Coprnija je pomagala, nevihta se je zopet plegla. Žganci so se dali vseeno še jesti in zjasnilo se je, predno bi imelo treščiti. Seveda, če zna žena copirati, potem lahko pomiri in premaga vse nemirne duhove, ki bi radi kalili hišni mir.

Liza je morala še večkrat tako copirati, a vsakikrat je bilo bolje. Kmalu je Francetu popolnoma odcoprala jezo. In zdaj je bil mir v hiši.

Nekega lepega dne zopet nekdo trka na župnikova vrata, in zopet je Liza, ki vstopi s prijaznim pozdravom; a zdaj ne prihaja potrtega srca, ampak nasprotno, radost ji žari v očeh.

„No, kaj je, Lizika, ali je kaj pomagalo?“ kliče ji župnik smehljaje nasproti.

„In pa kako, gospod župnik, to Vam rečem! Krasno je šlo od rok. Kadar sem zgovorila trikrat te besede, ni bilo nobene žal-besede potem, Nobenkrat več se nisva kregala. Gospod župnik, zelo sem Vam hvaležna.“

„Je že prav tako, Lizika“, pravi gospod, „vesel sem, da se bo tako lepo izteklo.“

„No, kakor rečem: imenitno. To mora biti res nekaj posebnega. Dajte no, gospod župnik, povejte mi, kaj pomenijo te besede. Vi gotovo veste.“

„Že vidim, Liza, radovedna pa nisi posebno“, se je smejal gospod župnik. „Zastran mene že lahko zveš, toda to ti rečem že zdaj: Če misliš biti huda, pa ti ne povem.“

„O, gospod, prav gotovo ne.“ Komaj je čakala, da bi izvedela.

„Vsedi se sem, da ti bom razložil.“ Komaj ji je župnik to rekel, je že sedela in napeto čakala, kaj bo. Gospod župnik se vsede in začne počasi:

„Ti veš, Liza, da morata biti dva, ako se hočeta kregati in prepirati, enemu samemu ne gre dobro. In če se drugi nič ne oglasi, mora prvi tudi kmalu nehati.“ Naši Lizi se je pri teh besedah že začelo malo jasnit.

„Gre se torej samo za to, če more biti eden izmed teh tih. Ali me razumeš?“ No, če ga je razumela? Čez in čez jo je občila rdečica in osramočena je gledala v tla.

„Glej, Liza, če je žena tiho, se mož ne more prepirati. In molčati ni nikakor tako velika umetnost. Prej si gotovo mislila, da nikakor ni mogoče ostati tiho, kadar zroji mož. Glej, zato si morala te besede izgovorjati. To te je prisililo, da si za prvi trenotek molčala, med tem pa se je polegal vihar in ko je videl mož, da mu nisi rekla nobene žal besede, je tudi on umolknil. In ker te je videl tako mirno, postal je tudi on mirnejši.“

„Vidiš, to je vsa coprnija. Ta coprnija je — samozatajevanje in oni čarni rek je — moder pregovor, čegar besede so le zaobrnjene. Glasi se tako-le: Lepa beseda lepo mesto najde — huda beseda pa rodi zopet hudo besedo.“

Liza je šla domov. Zdaj je vedela, kaj vse to pomeni. Od sedaj je še-le prav „coprala“ z molitvijo in samozatajevanjem ter je srečno in mirno živela prav do smrti. In ko so jo nesli k pogrebu, je točil mož grenke solze in se ni dal potolažiti; kruta smrt mu je pobrala ženo, ki jo je ljubil s celim srcem.

„B.“

Medvedji lov.

(J. B.)

Lovretovec je bil graščinski lovec. Sitna se mu je zdela ta služba, kajti stikati za lovskimi tatovi, katerih je bilo v njegovem okrožju veliko, ni posebno prijetno.

Prav danes je naletel na srnam nastavljene zanjke in nevoljen in čmeren je stopal proti domu. Sumničil je črevljarjevega Ludvika, najprebrisanejšega zloglasne tolpe. Sumnja se mu je zdela opravičena tem bolj, ker je našel tudi sled krvi, ki je držal proti njegovi koči.

Na njegovo ovadbo so preiskali črevljarjevo kočjo in našli že nasoljeno srno. Ludovika so potegnili v zapor in mu naložili povrnitev škode.

Celih dolgih 14 dni je pogledoval Ludovik skozi zamreženo okence in razmišljal, kako bi se maščeval nad graškim lovcem.

Prišel je iz zapore; sneg je baš pobelil dolino in log. Ludvik je vzel sekuro ter obtesal iz lesa čudna podplata, katera si je potoma navezal na nogi ter capljal v gozd. Hodil je kake četrt ure po gozdu, in ga nabasal v sešito rujavo vrečo, katero je prinesel seboj. To je zavalil v temno votlino, obrnil svoja čudna podplata na nogi, tako, da so stopinje kazale zopet proti votlini, in krenil je veselo po drugi poti domov.

Komaj je sladko legel za peč, ko zasliši lovski rog.

Graščinski veliki hlapec je šel slučajno ob gozdu in zasledil medvedove stopinje.

Lovretovec je urno sklical nekaj kmetov in hlapcev. Dobro oboroženi so stopali prav po vojaško proti gozdu. Nekaj korakov pred njimi pa je hitel Lovretovec in sledil stopinje. Komaj hodijo četrt ure po gozdu, že odskoči dolgi Lovretovec in pove, da so baš sedaj pred votlino, kamor drži še drugi sled stopinj.

Lovretovec je tihoma lezel proti votlini in napanjal oči, drugi pa so se postavili v nekak polukrog. Kar jim pomigne Lovretovec in vsi se pomaknejo tiho do njega.

„Glejte! prav pred izhodom leži kosmatinec“, kaže jim Lovretovec. „Pomerite vsi vanj in ko rečem: tri — ustrelite, a dobro...!“

Ustrelili so prvič strahoma, drugič... tretjič pa niso več streljali, kajti iz votline ni bilo piti enega meveda.

Osvetlili so rujavi predmet in ga potegnili iz votline. Bila je obsežna vreča, polna dračja in vejevja...!

Vsi so se iz srca smejali Lovretovcu, najbolj pa se je režal črevljarjev Ludvik, ko je o tem govorila vsa vas.

Usoda štirih muckov.

(Napisal Januš Golec.)

Vsakemu človeku se več ali manj priljubi kaka žival, katero rad vidi in tudi rad reči, če je le mogoče. Kmet, bolj praktičnega in resnega duha, visoko ceni domačo živino, kakor govedo in konje; krleči šetinci poleg kuretnine so že zapisani bolj v žensko, nego moško sree. Še bolj, kakor po deželi, nahajamo pa po mestih večkrat že prevročljive ljubezen do živali. Kotičke mestnih src posejajo le bolj našemljeni špelski, mucki, kanarčki itd.

Tudi gospodu Matiju, dolgoletnemu župniku v H... , so prav v posebni meri prirastli k srcu štirje mucki. Kdo bi jim pač to tudi zameril, bili so pač gospod mestni otrok in so to ljubezen že menda poddedovali po materi. Tudi kot župniku na deželi se jim ta ljubezen do muckov ni prav nič ohladila, ampak še celo napredovala je z njihovo starostjo. Črni pik, sivo pisani pagati, raznobarni murič in beli ljubič bili so gospodu Matiju že več let prav udani prijatelji.

Po štiri raznobarvne mucke so gospod Matija že od nekdanj redili, pa raznobarni so morali biti, iz česar je razvidno, da so ljubili gospod barve v vseh stopnjah, torej tudi njihov umetniški okus ni bil čisto pod ničlo. Vsaki dan redno, kadar so g. Matija odkosili z gosp. kaplanom, potegnili so iz žepa veliko pisano ruto, se na dolgo in široko obrisali, nato položili ruto na mizo, z dolgo roko pa segli v žep po tobačnico. Kakor je že navada pri šnofarjih, pokljukali so tudi gosp. Matija, predno so tobačnico odprli, po njej s kazalcem in sredincem. Imeli so pa tudi to navado, da kadarkoli so kljukali s prsti po tobačnici, so vedno pokašljevali v višjih in nižjih glasovih, ali iz potrebe, ali iz navade, tega ne vem.

Kakor na komando, so pri gospodovem kašljanju vstopili tudi njihovi mucki. Naprej je prisvetil pik s svojim črnim repom, za njim je primijaval pagati za tema pa v štricmurič in ljubič. Vsedi so se okrog g. Matija po dva in dva na vsako stran, kajti gospod Matija so bili nekdanj vojak, navajeni na red, in red jim je bil tudi pozneje nad vse ljub, tudi pri muckih. Še-le po končani paradi so dobili gospodovi mucki ostanke mesa in nato, če so bili gospod posebno dobre volje, jim je tudi kateri slobodno splezal po nogah na roke.

Seveda mlajši gospodje kaplani, kar goreči od modernih socialističnih idej, so si večkrat mislili, zakaj ta nepotrebna potrata; meso, ki ga ničvredne mačke pojejo, bi se lahko dalo kakemu revežu. Toda gorje vsakemu kaplanu, ki je skušal za te nazore pridobiti tudi srce gospoda Matije, zameril se jim je s temi modernimi idejami prav do grla; kajti kdor ni bil prijatelj muckov, tega tudi gospod Matija niso prav marali.

Dobili so pa gospod Matija nekoč mladega kaplana, kar iz bogoslovnice so prišli k njim. Vedel je pa dobro ta mladi gospod, podučen po ustnem izročilu, kakšno mesto da zavzemajo pri gospodu Matiju njihovi mucki. Ker je bil pa ta gospod še povrh prav dobro podkovan v koščjih mestih dušnega pastirja, mislil si je: Eh, če gospod Matija nimajo drugih napak, nego da šnofajo in radi vidijo mačke, se bode že izhajalo z njimi. In res g. Matija in ta mladi gospod sta kaj dobro skupaj vozila. Posebno je še gospod Tonč, kakor so klicali g. župnik kaplana, g. Matiju radi tega k srcu prirastel, ker njihovih muckov ni zametaval, ampak jim še celo tu pa tam vrgel kak ostanek. G. Matija pa tudi niso bili nehvaležen človek, in v nagrado za ljubezen do živali, je gospodu Tonču marsikatera klobasica smuknila po grlu. Dobro se je godilo g. Tonču pri g. Matiju. Vendar gosp. Tonč ni bil popolnoma takšen, kakoršnega se je kazal na zunan, posebno njegova ljubezen do muckov je bila le navidezna, ker mu je bila v prid, v resnici je pa sovražil to mačjo zverino prav iz dna srca.

Gospod Matija pa so se od dne do dne bolj sturali, začeli so jim na starost tudi zobje izpadati eden za drugim. Le težko so še grizli in vedno jadikovali, kaj bi bilo pač za storiti? Gospod Tonč jim je vedno prigovarjal, naj gredo v mesto in si puste napraviti nove zobe. Ali gospod Matija, akoravno rojeni v mestu, so se v starosti bali mesta, posebno pa še zdravnik. Toda sila kola lomi, tudi našega gospoda Matija je prisilila, da so se odločili, se peljati prihodnji teden v mesto in si kupiti te, tolikanj priporočane zobe. Dolgo je trpelo, predno so se poslovili od doma, prej so pa podali še v slovo g. Tonču roko, opomnili so ga še enkrat, naj nikar ne pozabi na mucke. G. Tonč jim je to tudi sveto obljubil, samo držal ni obljube. Od veselja so se gospodu Tonču zaiskrile oči, ko je videl gospoda Matijo izginiti za hribom za celi teden. Misli si je: Sedaj, mačje mrešne, se bodem jaz nad vami maščeval za-se in svoje prednike. Kruto maščevanje je stuhal gospod Tonč v svoji prebrisani glavi, ki se mu je pa tudi do dobra posrečilo. Ko je sedel opoldne pri kosilu, oblekel je g. Matija precej prostoren talar, nataknil njihove vsak-